

**ЮЖНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ-гр.СМОЛЯН
ТП "ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО - ТРИГРАД"**

с.Триград, обл.Смолян, тел:0884326997,е-mail:dgstrigrad@ucdp-smolian.com

ОДОБРЯВАМ,

ДИРЕКТОР на ТП "ДГС-Триград":.....П.....

инж.Пламен Малковски

*
Налице е положен подпис, като същият е
заличен, съгласно Общия регламент за
защита на личните данни (Регламент (ЕС)
2016/679)

ДОКЛАД

**И АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ
В ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ
И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ОТ ДЕЙНОСТИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ ВЪРХУ
СОЦИАЛНАТА И ПРИРОДНА СРЕДА
в обхвата на ТП "ДГС-ТРИГРАД"
през 2023г.**

Януари-2024г.

Настоящото проучване е извършено в периода : Януари-Декември 2023 година във връзка с годишния мониторинг на горите с висока консервационна стойност /ГВКС/ на територията на ТП"ДГС-Триград" по утвърдена система за мониторинг на територията управлявана от стопанството.

По утвърден Горскостопански план от 2020 година, ТП"ДГС-Триград" управлява територия от 11 120,9 ха., на която са установени гори с различни консервационни стойности. Налице са територии, които включват в себе си няколко ВКС. Това прави съответната горскостопанска единица особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности.

1. Финансов план на стопанството.

За календарната 2023 година има утвърден Финансовия план на стопанството, като са изпълнени следните дейности:

Осъществено ползване на дървесина за 2023г. е в размер на: 15085 куб.м. лежаща дървесна маса, като са реализирани приходи в размер на 1 864296 лв.

Реализираното ползване е осъществено върху площ от 398,52 ха.

През 2023г. са планирани и други дейности в т.ч.: маркиране на насаждения, предвидени за ползване по ГСП и планирани за ползване в лесосечен фонд за 2024г. – 15 000 куб.м.. Проведени са отгледни сечи, без материален добив /Прочистки/ на площ от 1,2 ха. Всички планирани дейности по заложения финансов план за 2023 година са изпълнени.

2. Социални споразумения. Към разглеждания период, а именно към дата 31.12.2023г. в стопанството няма постъпили жалби от страна на работещите. Има сключен Браншови Колективен трудов договор между работодателя и работещите в ТП"ДГС-Триград" в сила от 01.01.2023г., до 31.12.2024г.

3. Годишна програма за обучение на служителите на ТП"ДГС-Триград" и работниците на фирмите изпълнители на дейности през 2023 г.

В програмата за 2023г. са включени теми за обучение свързани с: Обучение по горска сертификация; Обучение по безопасност и здраве при работа; Обучение по използване на лични предпазни средства; Обучение по лесозащита; Обучение по охрана и контрол на горския фонд; Обучение по съставяне на АУАН и окомплектоване на необходимите преписки; Съвещание по маркиране на лесосечния фонд за 2024г; Обучения по ЗБУТ. Повечето от обученията са организирани и проведени от подготвени за целта служители на ДГС с участието и на външни експерти. Издадени са 6 броя Удостоверения по ЗБУТ и 6 броя Удостоверения по Първа долекарска помощ на служители на стопанството.

4. Здравословни и безопасни условия на труд

За ограничаване на риска от трудови злополуки, аварии и екологични нарушения при осъществяване на планираните горскостопански дейности, преди започване на същите за всеки нов обект или при постъпване на нови работници, задължително се прави първоначален инструктаж. Провеждането на инструктажа се отразява в Книгата за инструктаж и инструктираните се подписват, че са запознати. При всяко въвеждане на работниците в нов подотдел се прави „Инструктаж за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и изисквания при провеждане на горскостопанските дейности“ и „Лист за проверка за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, изправност на техниката и спазване на изискванията за изпълнение на горскостопански дейности“, които се прикачват към досието на подотдела.

За изминалата 2023 година в обхвата на ДГС-Триград **няма** регистрирана нито една трудова злополука.

В стопанството няма работници, с намалена работоспособност.

След направена оценка на риска на работното място, се прави заключение, че ТП"ДГС-Триград" е осигурило условия за безопасно и нормално изпълнение на трудовата дейност.

5. Ангажиране на заинтересованите страни.

В ТП"ДГС-Триград", ежегодно се прави преглед на изготвения „Списък на заинтересованите страни“ който се допълва в случай на настъпили промени. След което са проведени консултации

относно ГВКС, социални аспекти и теми свързани с горската сертификация и отговорното управление на горите в стопанството. Провеждат се срещи и съвещания с различните заинтересовани страни, на които се представя подробна информация, обсъждат се поставените за разискване въпроси и при наличие на съгласие информацията се утвърждава и публикува. Кореспонденцията със заинтересованите страни се води чрез писма и по електронен път. Не са редки случаите когато въпросите се поставят и обсъждат устно, чрез телефонни или явни разговори. На заинтересованите страни се предоставя информация с различни аспекти: известие за горски територии неразрешени за паша на територията на стопанството и известия за дърводобивните обекти местностите в които ще се извършват дърводобивни дейности на територията на ТП „ДГС-Триград“ през текущата година.

6. Незаконни/нерегламентирани дейности в горите.

През 2023 година е установен 1 /един/ случай на незаконно отсечена дървесина, за който съевременно са уведомени Районна прокуратура-Девин, РУП на МВР –Девин, както и ЦУ на ЮЦДП-Смолян. Няма съставен Акт за установяване на административни нарушения, тъй като и до настоящият момент извършителят на деянието е неизвестен. Задържана е незаконно отсечена дървесина – дърва за огрев в размер на 1 пр.м³.

На територията на стопанството за календарната 2023г. са извършвани проверки и от други институции, а именно: от служители на ЮЦДП-гр.Смолян; с представители на РДГ-Смолян; РСПБЗН-Девин; „Гранична полиция“; МВР-гр.Девин; РИОСВ-Смолян; ЛЗС и ГСС.

През 2023 година в ТП „ДГС-Триград“ са добити 3 /три/ броя коледни елхи, от които 2бр. са предоставени безвъзмездно на детските градини в с.Триград и с.Гьоврен и 1 брой коледна елха закупена и предоставена на кметство – с.Триград. Няма констатирани нарушения и задържани елхи.

7. Изпълнение на горскостопанския план.

ТП „ДГС-Триград“ изпълнява ритмично и планово предвидените по утвърден Горско стопански план дейности.

За изминалата календарна 2023 година не са предвидени мероприятия свързани с отглеждане на млади насаждения, но въпреки това са извършени такива на площ от 1,2 ха /Прочистки/ - без материален добив.

На територията на стопанството през изминалата година е регистриран един горски пожар.

Деяностите по извеждане на други лесовъдски дейности, като ползване на дървесина продължават според предвижданията.

През изминалата 2023г. благодарение на собствената ни техника /багер и самосвал/ навреме бе осъществена поддръжка на съществуващите горски пътища в обхвата на дейност на ТП „ДГС-Триград“

Изпълнението на всички дейности е извършено при спазване на действащата нормативна уредба и утвърдените вътрешни правила в ЮЦДП.

8. Промени в границите, собствеността, функционалността и предназначението на територии в рамките на стопанството. Стопанството има утвърден Горскостопански план със Заповед 269/31.03.2011 г. на Изпълнителния директор на ИАГ.

През изминалата 2023г. има промяна от земеделски в горски територии – общинска собственост, съгласно Заповед № РД 49-290/24.07.2023г. на министъра на земеделието и храните в размер общо на 15,8 ха.

9. Здравословно състояние на гората.

Лесозащитните проблеми на територията на ТП „ДГС-Триград“ се свеждат първостепенно до групата на абиотичните фактори и второстепенно до групата на биотичните фактори. Биогенните нарушения през 2023г., които се наблюдават на територията на стопанството не са в големи размери. Те са второстепенен фактор за влошаването на здравословното състояние на насажденията, но и допринасят за летален край.

През 2023 година за подобряване на фитосанитарното състояние на горите на територията на ТП „ДГС-Триград“ са проведени „Принудителни“ и „Санитарни“ сечи на обща площ от 254,24 ха., като общият обем на добитата дървесина в ДГТ е в размер на 3216 куб.м. стояща маса и 2858 куб.м. лежаща маса. За всички установени повреди от биотичен и абиотичен характер са подадени съевременно сигнални листове, като непрекъснато се следи за състоянието на насажденията.

Всички санитарни и принудителни сечи се извеждат след одобряване на план-извлечение за промяна вида на сечта от РДГ Смолян.

В задействаните през 2022г. насаждения плануваните сечи се изведени съгласно Наредба №8 от 05.11.2011 г. за сечите в горите. Чрез правилното стопанисване на горите ТП“ДГС-Триград“ намалява до колкото е възможно негативните въздействия от бъдещи природни бедствия.

За периода 01.01.2023 – 31.12.2023 г. на територията на стопанството е регистриран един горски пожар, предизвикани от небрежност /изхвърлена и незагасена цигара/ на малка площ, с нанесени незначителни щети върху треви, храсти и мъртва горска постилка.

10. Ползване и горскостопански дейности.

За периода от 01.01.2023 г.– 31.12.2023 г. е добита и реализирана дървесина в общ размер на: 15 085куб.м. лежача маса - от различни категории и сортименти: ЕСД, ССД, ДДС и дърва за огрев. В това число: на корен от местно население/физически лица/ - 3015 м³. /19,9%/ ; за промишлен дърводобив - 12070 м³ /80,1%/ , както и добита дървесина по чл.116“б“ и чл.193 от ЗГ – за собствени нужди и от правоимащите служители в размер общо на 238 м³.

Разпределение на площта по видове сечи:

възобновителни сечи са изведени върху площ от 95,2 ха, отгледни сечи са изведени върху площ от 48,47 ха, сечи със санитарен характер са водени върху площ от 254,24ха, а в останалата площ от 0,605ха са изведени технически сечи – опасни дървета и просветление на трайни горски пътища.

През 2023г. е осъществено ползване на следните недървесни горски продукти: странични борови връхчета, цвят от бъз, плодове от боровинка /черна и червена/, плодове от горска ягода, плодове от шипки, плодове от киселица, стръкове глухарче, риган, мащерка мента, плодове от къпини и малини, коприва, цвят от иглика, гъби, вършина – зеленина, коледни елхи, дрянови клони – до 1м.

Добивът и реализацията на дървесината са извършени след проведени процедури и определени изпълнители по реда и при спазване изискванията на Наредба за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горски територии- държавна и общинска собственост, и за ползването на дървесина и недървесни горски продукти.

Изпълнението на дейностите е осъществено при спазването на действащата нормативна уредба. За добив и продажба на дървесина през 2023г. са сключени договори с 13 фирми, които бяха запознати с изискванията на стандарта.

През 2023 г. е извършван текущ ремонт на съществуващи горски пътища със техника собственост на ТП“ДГС-Триград“, като за опазване на същите фирмите извършващи горскостопански дейности са информирани и са им издавани разрешителни за достъп до горски територии – за превозните средства.

През изминалата 2023г. стопанството не е закупувало и не е използвало торове и пестициди и други средства/химикали/.

11. Биологично разнообразие и Гори с висока консервационна стойност.

Във връзка с мониторинга за наличие на ВКС 1.1 ежегодно се проверява в РИОСВ или на интернет страницата им за новосъздадени защитени територии и/или зони. Разработени са формуляри за мониторинг на биологичното разнообразие видовете от ВКС 1.2 и 1.3 редки, застрашени и ендемични видове. Попълнени са формуляри за следните животински видове:

1.Видра(*Lutra lutra*) - установени са индивиди през 2023 г. и попълнени 2 /два/ броя формуляри. Установени са следи по поречието на р.Триградска. Няма реални или потенциални заплахи за вида.

2.Мечка (*Ursus arctos*)- При извършения мониторинг през 2023г. в повечето случаи са установени следи от кафява мечка, на различни места в района на стопанството. Попълнени са общо 9 броя формуляри. Няма реални или потенциални заплахи за вида.

3.Черен щъркел (*Ciconia nigra*) - през 2023 г. са попълнени /един/ формуляр.Не са установени реални и потенциални заплахи.

4. Глухар (*Tetrao urogallus*) установени през 2023 г. 2 броя формуляри, състоянието му е добро, нормално поведение. Няма реални или потенциални заплахи за вида.

5. Дива коза/ *Rupicapra rupicapra*/ - установена е през 2023г. Попълнени са 4 броя формуляри. Наблюдаваните екземпляри са във видимо добро здравословно състояние. Няма реални или потенциални заплахи за вида.

6. Сива чапла /*Ardea cinerea*/ - установена през 2023 година – 1 брой формуляр. Няма реални или потенциални заплахи

Попълнени са формуляри за следните растителни видове: *Шлемоносен салеп (Orchis militaris)*; Нишковидно секирче (*Lathyrus filiformis*); Родопска горска майка (*Lathraea rhodopaea*) и Пълзяща гудierea (*Goodyera repens*). Установените находища са в добро състояние и не е констатирана антропогенна намеса.

С оглед на обстоятелството, че настоящият доклад е публичен точното местонахождение на установените растителни и животински видове не се посочва. От проведения мониторинг ежегодно се попълват регистри на биологичното разнообразие на животинските и растителни видове, попадащи в териториалният обхват на стопанството.

10. Представителни образци от естествени горски екосистеми.

На територията на стопанството са установени потенциални гори в последната фаза на своето развитие /фаза на старост/ (Old growth forests), които със своята специфична структура и функционалност са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Установено е, че значителна част от свързаните с гората видове намират в тях оптимални условия за съществуване.

Горите във фаза на старост се характеризират с наличие на стари живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид; дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клонове; дървета с хралупи; стоящи и паднали едро размерни мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане. В голямата си част тези насаждения имат неравномерна пространствена и възрастова структура.

На територията на ТП „ДГС-Триград“ със заповед №21-З-0211/17.05.2021г. е определен обсега и местонахождението на горскостопанските единици /отдели, подотдели/ възприети за представителни образци на основните естествени горски екосистеми и горите намиращи се във фаза на старост, както и тези притежаващи потенциал за превръщането им в такива в териториалния обхват на ТП „ДГС-Триград“, както следва:

Обща площ на представителните образци е: 1286,4 ха /12,3% от общата площ /държавна горска територия/ на стопанството-10 446,5ха в т.ч. гори във фаза на старост- 669 ха

-**Естествени бялборови гори** – обща площ 1675,1ха от тях определени за представителни образци -180,1 ха/10,8%/ в т.ч.: гори във фаза на старост- 82,8 ха

-**Естествени гори от Черен бор** – обща площ 1032,1 ха от тях определени за представителни образци -249,3 ха/24,2%/ в т.ч.: гори във фаза на старост- 249,3 ха

-**Естествени смърчови гори** – обща площ 4336,7 ха от тях определени за представителни образци -436 ха/10,1%/ в т.ч.: гори във фаза на старост- 187,0 ха

-**Естествени елови гори** – обща площ 307,3 ха от тях определени за представителни образци - 40,4 ха/13,1%/ в т.ч.: гори във фаза на старост- 40,4 ха

-**Естествени смесени иглолистни и иглолистно-широколистни гори** – обща площ 96,3 ха, от тях определени за представителни образци – 18,2 ха, в това число: гори във фаза на старост – 18,2 ха;

-**Естествени семенни букови гори** – обща площ 320,4 ха от тях определени за представителни образци -30,6 ха/10%/ в т.ч.: гори във фаза на старост- 19,2 ха

-**Естествени термофилни букови гори** – обща площ 149,7 ха от тях определени за представителни образци -55,9 ха/37,3%/ в т.ч.: гори във фаза на старост- 55,9 ха

-**Естествени гори от келяв габър** – обща площ 96,8 ха от тях определени за представителни образци -15,4 ха/16%/ в т.ч.: гори във фаза на старост- 15,4 ха

-**Естествени гори от воден габър** – обща площ 52,7 ха от тях определени за представителни образци -9,7 ха/18%/

-**Естествени трепетликови гори** – обща площ 9,1 ха от тях определени за представителни образци -3,7 ха/41%/

-**Естествени крайречни гори** – обща площ 0,8 ха от тях определени за представителни образци - 0,8 ха/100%/ в т.ч.: гори във фаза на старост – 0,8 ха

-**Естествени лесонепогодни площи /голини, скали и др. подобни/** – обща площ 683,8 ха от тях определени за представителни образци -74,9 ха/11%/

-**Естествени поляни, ливади** – обща площ 410,2 ха от тях определени за представителни образци - 42,3 ха/10,3%/

-**Култури от иглолистни видове в естествената зона на разпространение** – обща площ 1275,5 ха от тях определени за представителни образци -129,1 ха/10,1%/

След извършеният през 2023г. мониторинг на част от включените насаждения в отделните типове горски екосистеми, се установи че насажденията са в добро здравословно състояние, наблюдават се единични случаи на изкоренени или пречупени дървета от абиотични фактори, като в тях протичат нормални процеси на естествено възобновяване.

11. Въздействие на дейностите по управление върху околната среда.

При планирането и провеждането на всички горскостопански мероприятия през 2023 г. са спазени препоръките и указанията за стопанисване на съответната ВКС, посочени в Доклада за ГВКС на ТП“ДГС-Триград“. Проектират се предимно постепенни сечи с голям възобновителен период /групово-постепенна, единично-изборна/, сечи за трансформация /изборно прореждане/. Краткосрочни сечи не са предвидени. Провеждат се отгледни сечи, селекционни (в малко количество), санитарни и принудителни. Последните две споменати сечи се извеждат по състояние – след съгласуване и одобрение от РДГ-Смолян, с цел подобряване фитосанитарното състояние на насажденията.

Планираните и проведени през 2023г. мероприятия, не са указали отрицателно въздействие върху природната среда.

След приключване на горскостопанските дейности /изведени сечи/ през 2023г. е извършена оценка на въздействието на изведената сеч върху ключови елементи на околната среда, съседни имоти и инфраструктура на територията на ТП“ДГС-Триград“. От изготвените и направени оценки на въздействието може да се направят следните по-обща констатации относно:

- Повреди по подраст в насажденията с извършена оценка не са установени.
- Повреди по оставащия дървостой - не са констатирани повреди над допустимите над 2 % по брой от оставащите на корен дървета.
- Създаване на условия за активиране на почвена ерозия - тракторните и коларски пътища не са с опасности за развитие на ерозионни процеси.
- Оставяне на мъртва дървесина – в насажденията с изведени сечи е налична мъртва дървесина, както лежаща, така и стояща.
- Въздействие върху идентифицираното биологично разнообразие - работниците и изпълнителите на дърводобивните дейности са запознати с технологичните планове, в които са посочени установените и идентифицираните ключови елементи на биоразнообразието, като спазват и мерките за тяхното опазване.
- Водни ресурси на територията или в близост до насажденията - при наличие на водни течения и дефиниране на мерки за опазване в листа за предварителна оценка мерките са записани и отразени след маркиране в карнет-описа и технологичния план на насаждението, като същите се спазват от изпълнителите на съответните дейности.
- Въздействие върху съседни насаждения - не са констатирани неблагоприятни въздействия след извеждане на сечите.
- Въздействие върху съседни имоти и инфраструктура - не са констатирани неблагоприятни въздействия.

ТП“ДГС-Триград“ стопанисва държавни горски територии на площ от 10446,5 ха. Границите и площта на всеки охранителен участък, както и отговорните за това лица са определени със Заповед № 3-27-98/2.06.2023г. на Директора на ТП“ДГС-Триград“.

На територията на стопанството не е установено наличие на инвазивни за страната растителни и животински видове. По ГСП не са предвидени голи сечи.

Ежегодно на територията на ТП“ДГС-Триград“ се извършва мониторинг на биологичното разнообразие и на редки, застрашени и изчезващи видове и на наличните горски екосистеми.

След проведените планирани горскостопански дейности за 2023г. не е установено негативно въздействие върху водните ресурси, не се забелязва повреда в почвата, която да допринесе за ерозионни процеси, състоянието на пътищата е добро, като при нужда се извършва текущ ремонт.

12. Въздействие на дейностите по управление върху социалната среда.

През 2023 година няма подадени жалби и сигнали, свързани с правата и собствеността на местните общности, засегнати и заинтересовани страни.

Няма отрицателни въздействия върху източниците на питейна вода.

Местното население закупува дърва за огрев по тарифа на корен след представени списъци от кметовете на населените места в обхвата на ТП“ДГС-Триград“.

Всички жители вписани в списъците на населените места, които са потърсили дърва за огрев - са получили възможност и съответните документи, даващи им право да се сдобият с дърва за огрев. За изминалата 2023 година не са установени пречки и проблеми при снабдяването на местното население с дърва за огрев.

Планираните и проведени мероприятия на територията на стопанството не са довели до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС 6. По възможност се запазват и подобряват естетическите и защитни функции на гората (запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни форми, дървета с хралупи, стари дървета).

13. Промени в околната среда.

Не са констатирани промени в околната среда.

Няма промени в защитените зони и територии;

Няма големи природни нарушения.

Прилаганите лесовъдски системи и дейности в горите с висока консервационна стойност на територията на стопанството благоприятстват за осигуряването и поддържането на специалните функции на гората.

Възобновяването в горите с висока консервационна стойност е много добро, което е резултат на добрите лесовъдски практики прилагани се в горските територии в обхвата на ТП "ДГС-Триград" – чрез съчетание и спазване на основни лесовъдски принципи при извеждане на сечите и действащата нормативна уредба.

Запазването на съществуващото биоразнообразие, устойчивостта на екосистемите и многофункционалното управление и стопанисване на горските територии в обхвата на ТП "ДГС-Триград", са приоритет за работещите в ТП "ДГС-Триград", въпреки негативното влияние и изменение на климата.

Управлението и поддържането на ГВКС се насърчава и популяризира чрез местни кампании и срещи с населението на които са обсъждани въпроси за устойчиво ползване на производните от гората продукти, свързани с опита и прилагането на полезни практики от колектива в горските територии от обхвата на ТП "ДГС-Триград".

В резултат на водената политика и осъществена практика в горските територии, извършеният мониторинг показва, че ТП "ДГС-Триград" приключва 2023г. с добър екологичен, социален и финансов резултат.

ИЗГОТВИЛ:

зам. директор

на ТП "ДГС-Триград":.....П.....

инж. Венцислав БАЛИЙСКИ

* Налице е положен подпис, като същият е заличен, съгласно Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679)